

Elever i grundskolan läsåret 2008/09

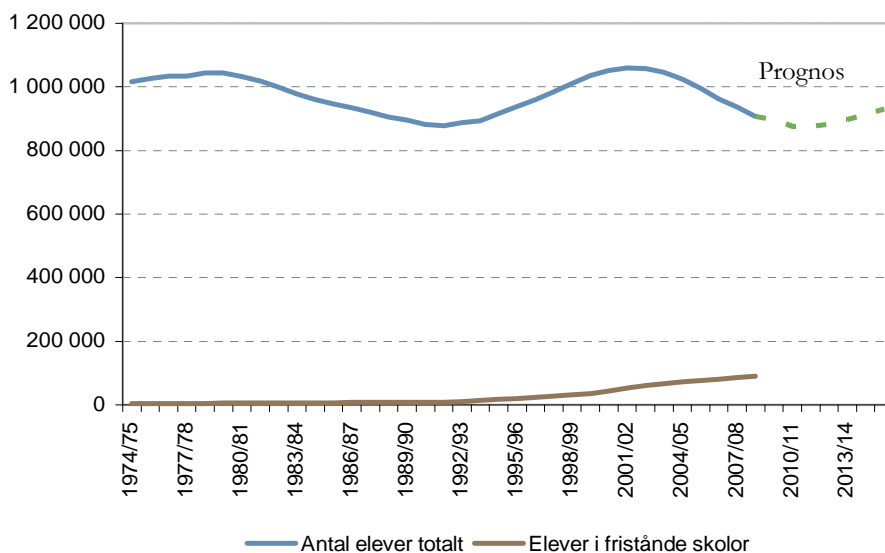
Andelen elever i fristående skolor fortsätter att öka och uppgår innevarande läsår till 10 procent av eleverna i grundskolan. Samtidigt minskar antalet elever i grundskolan, en utveckling som kommer att fortsätta under de närmaste åren.

Flickor är överrepresenterade bland eleverna i fristående skolor medan könsfördelningen i grundskolan totalt motsvarar den i befolkningen. Flickorna är även i majoritet bland de sexåringar som går i grundskolans årskurs 1, det vill säga bland de barn som börjar grundskolan ett år före den obligatoriska skolstarten.

Färre i grundskolan men fristående skolor fortsätter öka

Antalet elever i grundskolan fortsätter att minska medan antalet i fristående skolor ökar. Elevantalet har minskat kontinuerligt sedan läsåret 2001/02 då antalet uppgick till över 1 miljon elever. Antalet elever har minskat med över 150 000 elever sedan 2001/02 och läsåret 2008/09 finns det drygt 906 000 elever i grundskolan. Föregående läsår var antalet elever cirka 936 000. Den absoluta majoriteten av grundskolans elever, 90 procent, återfinns i kommunala skolor. Andelen elever i fristående skolor uppgår till 10 procent vilket är en ökning jämfört med föregående läsår då andelen var drygt 9 procent. De senaste fem åren har antalet elever i fristående skolor ökat med 25 procent. Se elevutvecklingen i diagram 1.

Diagram 1. Antal elever i grundskolan totalt samt i fristående skolor läsåren 1974/75-2008/09 samt prognos t.o.m. läsåret 2015/16.¹

¹ I antal elever totalt ingår elever i kommunala skolor, sameskolan samt fristående skolor. I antal elever i fristående skola ingår elever i internationella skolor och riksinternat.

Enligt skollagen är barn mellan 7 och 16 år som är bosatta i Sverige skolpliktiga. Detta medför att antalet elever i stort följer befolkningsutvecklingen för barn i skolåldern. Framöver kommer elevantalet fortsätta att minska för att läsåret 2011/12 ligga runt 875 300 enligt nuvarande prognoser. Därefter kommer elevantalet åter att öka.

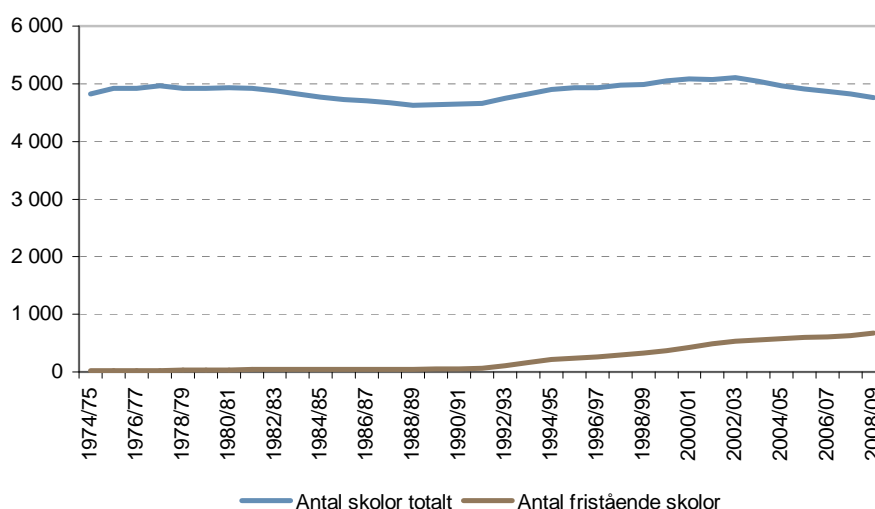
Antalet skolor har varierat sedan 1974/75 mellan 4 600 och 5 100 skolor. Skolor med fristående huvudmän har ökat kontinuerligt under perioden och överskred 100 stycken 1992/93, 200 stycken 1994/95, 400 stycken 2000/01 och uppgår läsåret 2008/09 till 677 skolor.

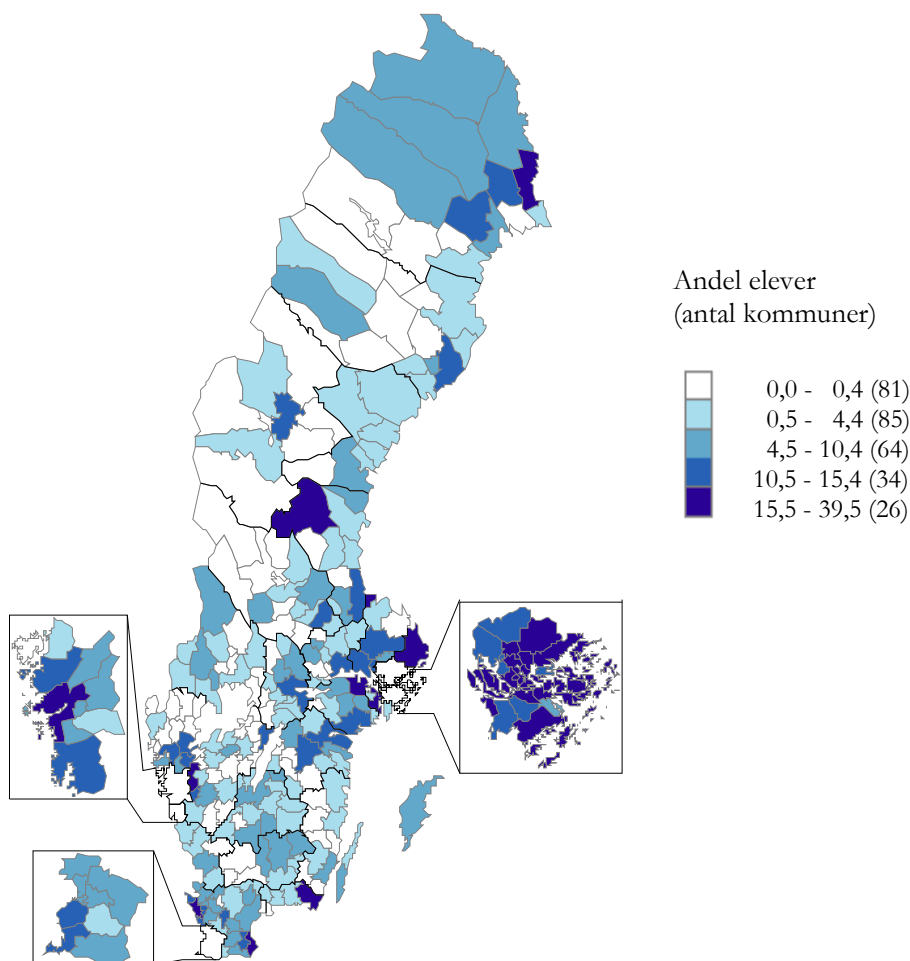
Totalt finns cirka 4 755 grundskolor, vilket är en minskning med 71 skolor jämfört med föregående läsår. Antalet kommunala skolor har minskat med 112 stycken, till 4 073. Samtidigt har antalet fristående skolor istället ökat med 42 stycken till 677 stycken.

Fristående skolor består av tre olika inriktningar samt internationella skolor och riksinternat. De flesta av eleverna i fristående skolor, 84 procent, går i skolor med allmän inriktning. 9 procent går i skolor med konfessionell inriktning och 5 procent finns i skolor med Waldorf-inriktning. Drygt 2 procent av eleverna i fristående skolor går i internationella skolor och mindre än en halv procent går på riksinternat.

Grundskolan har förutom kommunala och fristående huvudmän, även statlig huvudman vilket gäller sameskolorna. Detta läsår har antalet sameskolor minskat från 6 till 5 stycken och antalet elever uppgår till 139 stycken.

Diagram 2. Antal skolor i grundskolan totalt samt fristående skolor läsåren 1974/75-2008/09.

Figur 1. Andel (%) elever i fristående skolor per kommun läsåret 2008/09.

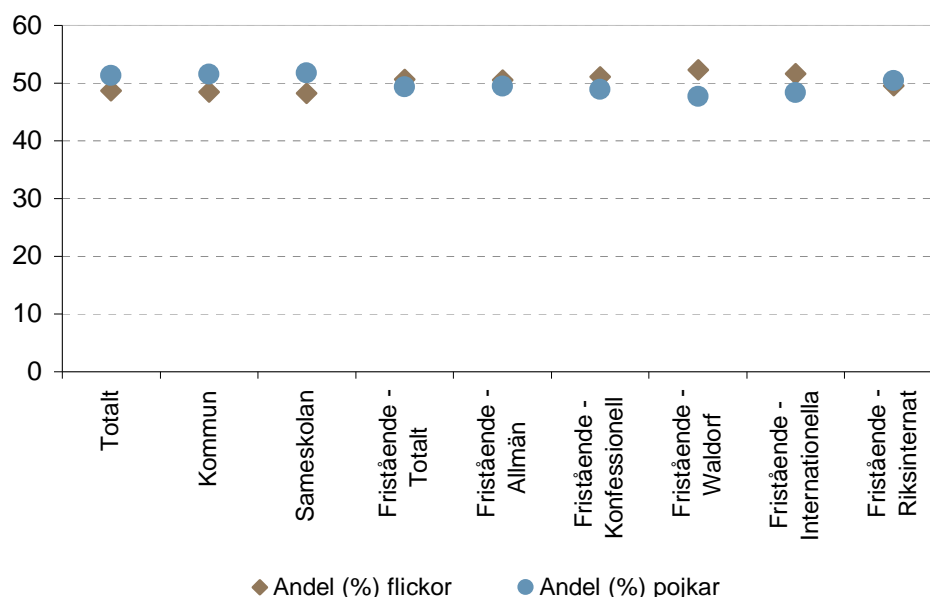
Andelen elever i fristående skolor varierar stort mellan kommunerna, vilket illustreras i figur 1. De flesta kommuner har få elever i fristående skolor, i mediankommunen går 3,1 procent av eleverna i en skola med fristående huvudman. Totalt är det 9 kommuner som har mer än 20 procent av sina elever i fristående skolor.

Det är vanligast att elever i befolkningsmässigt stora kommuner går i fristående skolor. Kommungrupperna storstäder, förortskommuner och större städer har högst andelar elever i fristående skolor, 10–18 procent. Lägst andelar finns i kommungrupperna övriga kommuner med färre än 12 500 invånare respektive 12 500–25 000 invånare, varuproducerande- samt glesbygdskommuner med mellan 2 och 3 procent av eleverna i fristående skolor.

Fler flickor i fristående skolor

Flickor är överrepresenterade i fristående skolor. Andel pojkar och flickor i hela grundskolan visar åldersgruppens könsfördelning i befolkningen och en något högre andel pojkar än flickor, 51 respektive 49 procent. Se diagram 3. Ett liknande mönster finns även i kommunala skolor och i sameskolan. I fristående skolor är dock fördelningen den omvända med något fler flickor än pojkar. Det enda undantaget är fristående skolor som är riksinternatskolor. Det är dock viktigt att notera att elevantalet är litet för denna inriktning. Andelen flickor i fristående skolor har legat stabilt på 51 procent de senaste tio åren.

Diagram 3. Andel (%) flickor och pojkar i årskurs 1–9 i grundskolan totalt samt uppdelat på huvudman och inriktning för fristående skolor läsåret 2008/09.

Sexåringar i grundskolan

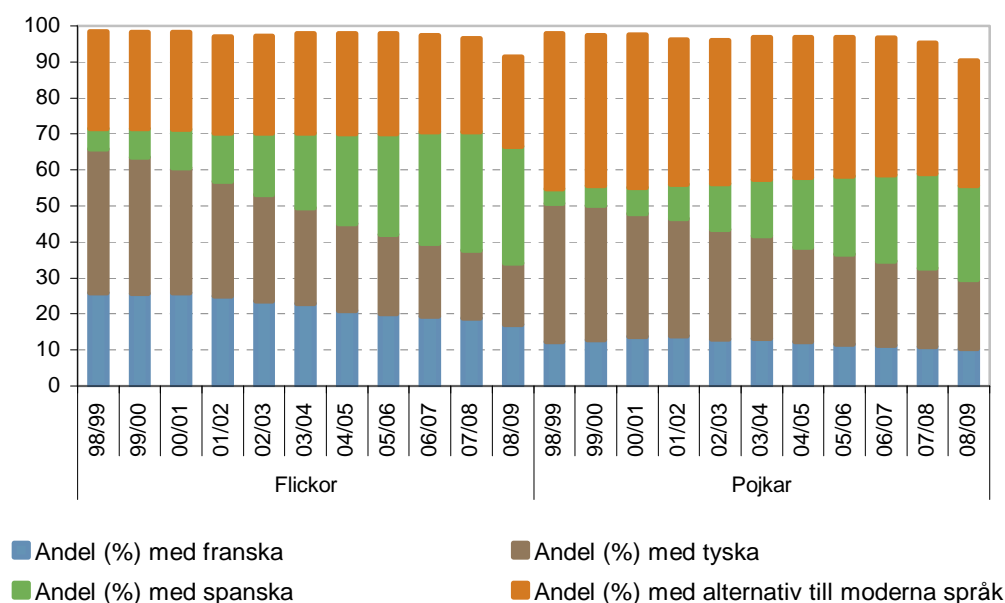
De flesta börjar i grundskolan vid sju års ålder men ett fåtal är yngre. Läsåret 2008/09 är 1 313 elever 6 år eller yngre i årskurs 1 vilket kan jämföras med 3 058 elever för fem år sedan. Det är en andel som successivt har sjunkit från 3,1 till 1,4 procent. Kommunerna är enligt skollagen skyldiga att bereda sexåringar plats i grundskolan om vårdnadshavarna så önskar. Andelen sexåringar i årskurs 1 i kommunala skolor är något lägre än rikssnittet. Sameskolan och de fristående skolorna har högre andel sexåringar i årskurs 1 och högst andel har de internationella skolorna med 77 procent.

Av sexåringarna i årskurs 1 är 39 procent pojkar och 61 procent flickor. Fördelningen kan även beskrivas som att andelen sexåringar bland flickorna i årskurs 1 är nära 2 procent och bland pojkarna drygt 1 procent.

Flickor läser moderna språk i högre utsträckning

Moderna språk eller alternativ till moderna språk kan läsas både inom ramen för språkvalet och elevens val. Andel elever i årskurs 9 som läser moderna språk inom språkvalet har sjunkit med 4 procentenheter till 62 procent efter att i många år varit oförändrad. De språk som flest elever läser är spanska, tyska och franska.

Diagram 4. Andel (%) elever i årskurs 9 som läser moderna språk och alternativ till moderna språk inom ramen för språkval uppdelat på kön, läsåren 1998/99–2008/09.

Liksom tidigare år läser flickor moderna språk i större utsträckning än pojkar och det är en högre andel av flickorna som läser franska och spanska. De senaste årens ökning i spanska har medfört att det är det populäraste språkvalet samtidigt som andelen elever som läser tyska har minskat. Det är mindre än 1 procent i årskurs 9 som läser övriga moderna språk, vilka redovisas i kategorin alternativ till moderna språk i Diagram 4.

Pojkar läser i högre grad än flickor alternativ till moderna språk. Alternativ till moderna språk kan vara modersmål, svenska som andraspråk, svenska, engelska, teckenspråk eller en kombination av svenska och engelska. Av de elever som läser alternativ till moderna språk läser flest en kombination av svenska och engelska.

I allmänhet sker språkvalet först inför årskurs 6 och det är 73 procent av eleverna i årskurs 6 som har ett språkval. I årskurserna 7, 8 och 9 är respektive andel 92 procent. Språkval förekommer i en mycket liten omfattning för lägre årskurser. I årskurs 5 är det 1 procent av eleverna som läser moderna språk eller alternativ till moderna språk. Andel elever som läser moderna språk inom ramen för elevens val i årskurserna 8 och 9 är 1,5 procent.

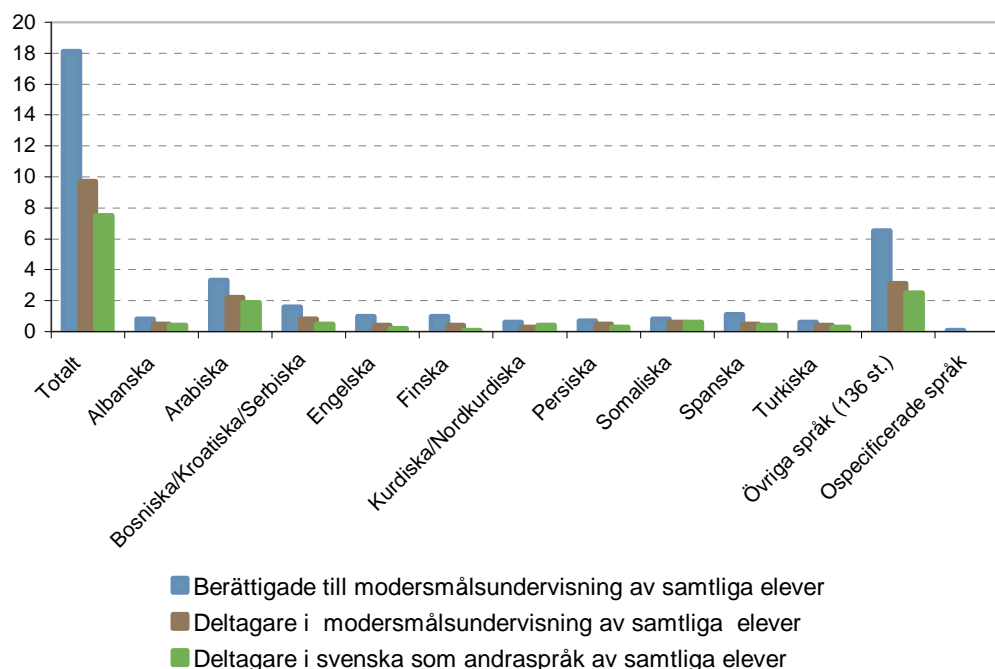
Modersmålsundervisning och svenska som andraspråk

Läsåret 2008/09 rapporterades 164 183 grundskoleelever vara berättigade till modersmålsundervisning, vilket motsvarar 18 procent av samtliga elever. Detta innebär att andelen berättigade till modersmålsundervisning som ökat kontinuerligt under de senaste sex åren fortsätter att öka. Föregående läsår var andelen nästan 17 procent. Under hela 90-talet pendlade denna andel mellan 11 och 12 procent. Det är ungefär en lika stor andel flickor som pojkar som är berättigade till modersmålsundervisning.

Det är dock inte alla berättigade elever som också deltar i modersmålsundervisningen. Andelen av de berättigade eleverna som deltar i modersmålsundervisning är 53 procent och har minskat något jämfört med tidigare år. Andelen har varierat mellan 54 och 56 procent de senaste fem åren. Det är en något större andel flickor (55 procent) av de berättigade eleverna som deltar i modersmålsundervisning jämfört med pojkar (51 procent).

Andelen elever som deltar i undervisning i svenska som andraspråk är detta läsår 8 procent. De senaste 15 åren har andelen legat mellan 6 och 7 procent. Pojkar deltar i något större utsträckning än flickor i undervisningen i svenska som andraspråk.

Diagram 5. Andel (%) elever berättigade till undervisning i modersmål, deltagande i modersmålsundervisning respektive deltagande i svenska som andra språk av samtliga elever läsåret 2008/09.

I skolor med kommunal huvudman är 18 procent berättigade till modersmål. Totalt av samtliga elever i kommunala skolor deltar 9,3 procent i modersmålsundervisning och 7,6 procent läser svenska som andraspråk. Motsvarande för skolor med fristående huvudman är 19,1 procent berättigade och 13,0 procent deltagande i modersmålsundervisning. Totalt läser 6,7 procent av eleverna i fristående skolor svenska som andraspråk. Andelarna skiljer sig mellan de fristående skolornas inriktningar då konfessionella skolor har en hög andel berättigade till och deltagande i modersmålsundervisning samt elever som läser svenska som andraspråk medan waldorfskolor har en betydligt lägre andel.

I de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö är mer än var tredje elev i kommunala skolor berättigade till modersmålsundervisning. Liksom tidigare läsår har de större kommunerna betydligt större andel elever som är berättigade till modersmålsundervisning jämfört med de mindre kommunerna. Det är också de kommuner som har störst andel berättigade till modersmål som har störst andel deltagande i undervisningen. Deltagandet bland de berättigade är lägst i glesbygdskommuner och kommuner med färre än 12 500 invånare. Detta mönster gäller även för andel deltagande i svenska som andraspråk.

Nästan 22 procent av eleverna i kommunala skolor i storstäderna deltar i svenska som andraspråk. Motsvarande andelar för förortskommuner och större städer är cirka 7 procent. Liksom tidigare läsår har de större kommunerna betydligt större andelar elever som läser svenska som andraspråk jämfört med de mindre kommunerna. Andelarna för glesbygdskommuner och kommuner med färre än 12 500 invånare är under 2 procent.

Antal asylsökande elever är detta läsår cirka 3 090 stycken. Det är en ökning med drygt 14 procent jämfört med föregående läsår. Antalet asylsökande elever minskade kontinuerligt under fyra års tid till och med 2006 men har därefter ökat.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Tabellerna som uppgifterna är hämtade från hittar du på Skolverkets webbplats under länken ”statistik”. Där finns Sveriges officiella statistik om grundskolan för läsåret 2008/09 (och tidigare läsår) på riksnivå samt statistik på kommun-, läns- och skolnivå.